

Utlåtande Rotel V, Rotel IX, Rotel X (Dnr KS 2021/794)

Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten

Framställan från trafiknämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten*, enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Trafiknämnden ska samordna arbetet med att implementera och genomföra handlingsplanen.
3. I handlingsplanen angivna nämnder ska medverka i genomförandet av handlingsplanen.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge i handlingsplanen angivna bolagsstyrelser i uppdrag att medverka i genomförandet av handlingsplanen.

Föredragande borgarråden Daniel Helldén, Katarina Luhr och Jonas Naddebo anför följande.

Ärendet

Trafiknämnden konstaterar att nedskräpning i det offentliga rummet uppfattas som störande och förfulande. Den bidrar också i hög grad till ökade problem med skadedjur eftersom engångsförpackningar med matrester utgör föda för fåglar, gnagare och andra djur.

Nedskräpning kan också leda till att en plats känns övergiven och signalerar frånvaro av social kontroll och därför kan ett framgångsrikt renhållningsarbete i det offentliga rummet bidra till ökad trygghet. En stor andel av skräpet i det offentliga rummet, mer än 50 procent, utgörs av plast, till exempel i form av cigaretterfilter, portionspåsar för snus och mat- eller

dryckesförpackningar. Forskning visar att mikroplaster finns överallt och att källan främst kommer från olika former av nedskräpning. När plast sprids i miljön orsakar det stora problem för djur och växter och undersökningar visar att mikroplast särskilt orsakar skador på den marina miljön och dess organismer. Ett utvecklat arbete för att minska nedskräpning på land och i vatten kan därför både minska spridningen av mikroplast och öka upplevd trygghet.

Under utarbetandet av handlingsplanen mot nedskräpning på land och i vatten har trafiknämnden haft olika samråd med stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna i syfte att belysa frågeställningar och föreslagna åtgärder från olika perspektiv. Trafiknämnden har även fört dialog med upphandlade entreprenörer.

Handlingsplanen innehåller sammanlagt 40 åtgärder som sträcker sig fram till år 2024. Åtgärderna handlar om att på olika sätt effektivisera och utöka renhållningen av det offentliga rummet genom bland annat optimering av skräpkorgarnas storlek och tömningsfrekvens, komprimerande sopkärl, optimerade städintervall, innovativa metoder, säkerställande av 24-timmarsgarantin för renhållning, en utvecklad kommunikation, skräpmätningar och samverkan samt åtgärder gällande snöupplag och kommunaltekniska ytor.

Trafiknämnden är huvudansvarig för frågor som rör nedskräpning inom staden. De föreslagna åtgärderna ligger följaktligen främst inom trafiknämndens och stadsdelsnämndernas rådighet. Andra som utpekats som genomförandeansvariga i handlingsplanen är miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden och Stockholms Hamn AB.

Flera av åtgärderna behöver således genomföras i samverkan med andra nämnder och styrelser. Här finns även exempel på samverkan med andra såsom ideella föreningar, företagarföreningar, entreprenörer och företag. Trafiknämnden kommer att ansvara för att åtgärderna följs upp och utvärderas. Trafikkontoret har för avsikt att återkomma med detaljer kring formerna för uppföljning, utvärdering och analys av handlingsplanen.

Nu föreliggande handlingsplan har koppling till andra styrdokument inom staden såsom *Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023*, *Kemikalieplan 2020-2023*, *Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024*, *Stockholms avfallsplan 2021-2024* och *Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus* med flera.

Beredning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB som även har vidareremitterat ärendet till Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA).

Efter remissen har handlingsplanen reviderats för att beakta inkomna synpunkter. Se bilaga med spårade ändringar för att kunna följa revideringarna.

Stadsledningskontoret ser att handlingsplanens förslag finns inom trafiknämndens rådighet, vilket gör planen smalare men mer genomförbar. Stadsledningskontoret ser att Stockholms Hamn AB kan göras mer delaktig framöver och att gränsdragningen vid vatten kan förtydligas. Kontoret föreslår att frågor gällande gränsdragning kan tas upp i den föreslagna arbetsgruppen, samt vill se att arbetsgruppen är stadsövergripande.

Gällande städning av vattenområden menar Stadsledningskontoret att befintlig rådighet och ansvarsgränser bör gälla. Om nedskräpningen innebär en risk för människors hälsa eller miljön kan det finnas en skyldighet för staden att agera, men det är i första hand den som tippat avfallet som är ansvarig. Stadsledningskontoret menar att kommunens ansvar för renhållning i naturen avser trevnadsskäl.

Om det finns risk för att god vattenstatus inte kan uppnås bör det enligt kontoret hanteras inom stadens lokala åtgärdsprogram för vatten. Om staden avser att rensa bottnar från skräp i större utsträckning förordar kontoret att det fattas särskilda beslut om detta.

Stadsledningskontoret förordar att gränsdragningsfrågor gällande drift bör lösas genom dialog likt idag. Gällande uppföljning av handlingsplanen vill kontoret vara delaktig i att framtagandet av uppföljningsprocesserna.

Exploateringsnämnden ska vara delansvarig för att ta fram en rutin för avfalls- och nedskräpningsfrågor i stadens planeringsprocesser. Nämnden anser att det är bra att åtgärder som lyfts fram i handlingsplanen bidrar till att det offentliga rummet blir tryggare och mer attraktivt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden hade önskat en djupare förankringsprocess under framtagandet av handlingsplanen och en mer framåtsyftande handlingsplan med ett bredare och stadsövergripande perspektiv.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden hade velat se mer information om lagstiftning, koppling mellan utmaningar och åtgärder, samt tydligare ansvarsfördelning. Nämnden hade gärna sett att fler aktörers arbete hade tagits upp i planen, och lyfter särskilt Stockholms Hamnar. Nämnden saknar åtgärder kring dumpning, samt ett utpekat ansvar och budget för rensning av sjöbottnar. Nämnden hade även velat se källsortering på fler platser, utökade skräpmätningar samt utvecklat samarbete med ideella organisationer.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att stadsdelsförvaltningar och fastighetsägare involveras i att minska nedskräpning vid återvinningsstationer, och är positiv till förslagen om kampanjer vid arbetsplatser. Nämnden är mycket positiv till att alternativ till snödumpning utreds.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är positiv till förslaget om framtagandet av en stadsövergripande renhållningsstrategi, om den rör mer än trafikkontorets arbete samt till att utse en arbetsgrupp med särskilt ansvar för nedskräpningsfrågor. Nämnden vill se att arbetsgruppen är förvaltningsövergripande och att gruppen även kan ha en referensgrupp med externa aktörer kopplat till sig.

Utbildningsnämnden ställer sig i huvudsak positiv till handlingsplanen. Gällande kampanjer vill nämnden se att även stadsdelsnämnderna får ett delansvar, så att även förskolan kan inkluderas. Nämnden betonar att skolans deltagande inte får påverka undervisningstiden.

Nämnden vill se att upphandling av solcellsstyrda och komprimerande sopkärl görs så att alla förvaltningar och bolag kan avropa dem. Nära skolgårdar bör det finnas sopkärl med fimpinsamling för att minska nedskräpningen.

Bromma stadsdelsnämnd är positiv till planen och välkomnar kommunikationsinsatser gällande avfall. Nämnden ser det som önskvärt med gemensamt kampanj- och informationsmaterial. Stadsnämnden känner igen sig i problembeskrivningen gällande nedskräpning och säger att centrala klimatinvesteringsmedel varit viktigt för inköp av sopkompritorer, men lyfter också fram att dumpning är ett problem i området. Nämnden ser fram emot information om hur uppföljning och framtida samverkan ska gå till.

Farsta stadsdelsnämnd ser sammantaget positivt på handlingsplanen och hoppas att åtgärderna leder till gemensam hög standard. Flera åtgärder genomförs redan i stadsdelen. Nämnden bedömer att det bör räcka med en central handlingsplan. För att minska nedskräpningen av sjöbottnar vill nämnden att stadsdelsnämndernas ansvar för städning av strandzoner förtydligas, tillsammans med andra aktörers ansvar. Nämnden har även

synpunkter kring hantering av askkoppar, källsortering och tidpunkt för renhållningsinsatser.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är i stort positiv till handlingsplanen. Nämnden hade önskat en tydligare koppling till aktuella styrdokument, redogörelse kring nedskräpningens källor och spridningsvägar, samt att nedskräpning från andra aktörer än privatpersoner hade behandlats.

Stadsnämnden arbetar redan med flera av åtgärderna i planen, men menar att resurser för det krävs. Nämnden anser att inkomna synpunkter från medborgare kan användas för att mäta nedskräpningen.

Stadsnämnden är positiv till att trafikkontoret är huvudansvarig för handlingsplanen, men ser att detta är hela stadens handlingsplan och att stadsdelarnas roll borde utvecklas. Nämnden menar att Stockholms Hamn AB, SVOA och miljöförvaltningen skulle kunna inkluderas mer.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att handlingsplanen är viktig. För att kunna investera i komprimerande skräpkorgar behövs extra medel. Nämnden vill även se ett gemensamt serviceavtal. Flera av åtgärderna arbetar stadsnämnden redan med idag. Stadsnämnden är positiv till funktionsupphandling och innovativa metoder, källsortering i park samt till askkoppar på sopkärl, dock inte vid platser där med rökförbud.

Rutiner för städning är extra viktigt nära vatten. Där upplever stadsnämnden att ansvarsfördelningen inte är tydlig mot Stockholms Hamn AB. Vid samordningsarbetet kring sjöbottnar anser nämnden att Stockholms Hamn AB bör delta.

Stadsnämnden ser målgruppsanpassad kommunikation om det egna ansvaret som viktigt. Stadsdelen menar att det är bra att städa när många ser, men att avtal gör att skräp tas bort även andra tider. Skräpmätningar är positivt så att slutsatser om olika renhållningsinsatser kan dras. Det är också viktigt att ha tillgång till kommunaltekniska ytor.

Stockholms Stadshus AB har inkommit med ett remissvar, men även remitterat vidare handlingsplanen till Stockholms Hamn AB, Stockholm Vatten och Avfall AB. Stockholms stadshus AB instämmer i sin helhet med dotterbolagens remissvar och synpunkter.

Stockholms Hamn AB har idag ansvar inom hamnens arrendeområde för strandrensning, papperskorgar i offentlig miljö, barmarksrenhållning samt vrak bosättningar på båtar i farleder och vid hamnens kajer. Synpunkter vidarebefordras till hamnen, men ärenden kommer inte alltid rätt vilket tyder på otydlighet i ansvarsfördelningen inom staden.

Stockholms Hamn AB anser att handlingsplanens upplägg med konkreta åtgärder är bra. Hamnen har delansvar för att utveckla rutiner och metoder för

städning, vilket ligger i linje med deras arbete. Hamnen ser även att andra åtgärder kan vara relevanta för dem.

Stockholm Vatten och Avfall AB ser positivt på handlingsplanen och att nedskräpning i vatten tas med. De åtgärder som föreslås innebär minskad spridning av skräp till sjöar och vattendrag. SVOA betonar att skräp i dagvattnet i stor utsträckning leds ut i sjöar och vattendrag, samt att skräp kan leda till stopp. Dagvattensystemet behöver därför beaktas när skräpkorgar placeras ut.

SVOA menar att planen bör utvecklas då producentansvaret har förändrats, där SVOA idag bär ansvar för returpapper. I framtiden kan det bli så att producenter ska betala avgifter till kommunen för att täcka kostnader för nedskräpning. SVOA hade gärna sett att samråd med producenter kring detta hade skrivits med i planen.

Gällande snöhantering och kommunaltekniska ytor bör SVOA ges möjlighet att lämna synpunkter, så att åtgärder inte påverkar dagvattenanläggningar eller rötslam negativt.

Våra synpunkter

Trafiknämnden har i samråd med stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna tagit fram en handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten. Handlingsplanen har utgått från var trafiknämnderna och stadsdelsnämnderna har rådighet och berört nedskräpning i det offentliga rummet.

Nedskräpning har många negativa effekter för staden då det är förfulande, bidrar till problem med skadedjur och leder till att platser känns otrygga och övergivna. Den största faran med nedskräpning är dock att skräp sprids i naturen och riskerar att orsaka skada för växter, djur och för vattenkvaliteten. Över hälften av skräpet på offentlig plats består av plast, vilket gör det viktigt att minska nedskräpningen för att minska spridningen av mikroplaster.

Därför är det positivt och viktigt att staden går vidare med flertalet åtgärder för att minska nedskräpningen på gator, torg och i parker.

Staden behöver arbeta samlat för att minska nedskräpningen. I planen föreslås det därför att en arbetsgrupp tillsätts som kan arbeta vidare med frågorna och att en ny stadsövergripande renhållningsstrategi ska tas fram. I handlingsplanen är förslaget att strategin ska fokusera på gator, torg och parker.

Av inkomna remissvar har det blivit tydligt att arbetet behöver samlas bredare än så. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har påpekat att det är viktigt att samverkan sker med stadens samtliga berörda aktörer, samt att strategin inte endast innefattar trafiknämndens ansvarsområde för att kunna nyttja stadens samlade resurser. För att ytterligare förstärka arbetet ska en gemensam stadsövergripande *Strategi för en ren stad* tas fram. Strategin ska omfatta nedskräpning på land och i vatten på den mark som kommunen äger eller driftar.

Även ett antal mindre justeringar har gjorts i handlingsplanen efter remissrundan. Det gäller bland annat förtydliganden kring att den föreslagna arbetsgruppen ska vara förvaltningsövergripande och kring avgränsningen i planen, samt kring hur planen förhåller sig till andra styrdokument. Synpunkter har lyfts in från remissrundan gällande bland annat nedskräpning vid byggarbetsplatser och evenemang, hantering av returpapper och kring utformning och tömning av papperskorgar.

Vi är glada över att handlingsplanen mot nedskräpning på land och i vatten nu kan antas av fullmäktige, och att vi kan arbeta mer strategiskt och sammanhållet i dessa viktiga frågor.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten
3. Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten efter remissynpunkter. Med spårade ändringar

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Många stockholmare anser att nedskräpningen är ett stort problem och många upplever dessutom att nedskräpningen har ökat. Det är angeläget både för upplevelsen av vår stad och för miljön att nedskräpningen minskar. Vi välkomnar därför förslaget till handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten, men konstaterar att den saknar stora delar. Vi delar miljö- och hälsoskyddsnämndens åsikt att handlingsplanen måste vara mer framåtsyftande med ett bredare och stadsövergripande perspektiv, istället för att bara beskriva det arbete som redan bedrivs inom trafikkontorets verksamhet. Nu missas helt stadens samlade möjligheter för att minska nedskräpning. Nu saknas dessutom nedskräpning i vatten helt.

En förklaring till detta kan vara att förankringsprocessen med berörda har varit mycket bristfällig, vilket miljö- och hälsoskyddsnämnden lyfter fram. Det är allvarligt att berörda inte haft tillräcklig möjlighet att lämna samlade synpunkter under framtagandet av handlingsplanen.

I förslaget till handlingsplan kan vi läsa att IVL Svenska Miljöinstitutet bedömer att nedskräpning är en av de största källorna till mikroplast i miljön. Mer än 50 procent av skräpet i det offentliga rummet utgörs av plast, till exempel cigarettfilter, portionspåsar för snus samt mat- och dryckesförpackningar. Trots detta framgår det inte hur förslaget till handlingsplan förhåller sig till handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast.

Spridningsvägarna för mikroplast är främst dagvatten, slam och avloppsvatten. Ett förändrat klimat med stigande medeltemperatur medför dessutom ökad och mer intensiv nederbörd. Redan idag kan skyfall inträffa men såväl frekvensen som regnmängderna förväntas öka i framtiden. Ändå innehåller handlingsplanen ingenting om att samordna arbetet mot nedskräpning med stadens skyfallshantering, arbetet för god vattenstatus och dagvattenstrategin. Vi menar att detta måste skrivas in i handlingsplanen.

Vi håller med miljö- och hälsoskyddsnämnden om att det måste förtydligas hur förslaget till handlingsplan mot nedskräpning på land och vatten förhåller sig till andra relevanta styrdokument i staden, exempelvis avfallsplanen, handlingsplan om god vattenstatus, dagvattenstrategi och handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast. Vi håller också med om att det måste förtydligas vilket ansvar stadens aktörer har för de olika åtgärderna. Åtgärderna måste också kopplas till stadens utmaningar så att åtgärderna motiveras.

Förslaget till handlingsplan tar även upp att staden och Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) ska diskutera hur nedskräpning vid återvinningsstationer kan minska. Vi välkomnar denna åtgärd. Vi har länge påtalat att vi ser ett ökat behov av åtgärder för att komma tillrätta med situationen vid stadens återvinningsstationer och har även lämnat in en motion om detta. Majoriteten har hittills inte tagit till sig av våra förslag, men det gläder oss att frågan nu tas upp i förslaget till handlingsplan. Idag upplever många stockholmare att återvinningsstationer är nedskräpade, otrygga och otillgängliga. Även om återvinningsstationerna inte drivs av staden utan av företag inom återvinningsbranschen behöver staden ta ett ansvar för frågan eftersom den har stor påverkan på vår stadsmiljö och nedskräpningen. Staden behöver samla branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten. Vi delar miljö- och hälsoskyddsnämndens synpunkt om att arbetet måste vara större än att sätta upp skyltar på flera språk. En del måste vara att komma tillrätta med problem med dumpning av grovsopor och byggmaterial i närheten av återvinningsstationerna. En annan del kan vara att arbeta mer aktivt med medborgardialog.

Att förslaget till handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten helt saknar allt som handlar om nedskräpning i vatten är anmärkningsvärt. Vi håller med miljö- och hälsoskyddsnämndens om att Stockholms Hamnars nuvarande roll i städning och rensning av stadens vatten och längs vattennära ytor måste lyftas fram. Bland annat

eftersom Stockholms Hamnar i dagsläget är de enda aktörerna som har utrustning för upplöckning av skräp med båt. Vi håller också med om att det behövs fler åtgärder som syftar till att utöka samarbetet med ideella föreningar och utveckla hanteringen av rensning av botten och bortforslande av bottenkräp.

Endast mindre ändringar har gjorts i förslaget till handlingsplan, trots att remissvaren innehåller många förslag på förbättringar. Det är tydligt att en större omarbetning skulle behövas. Istället föreslår dock ansvarigt borgarråd att ytterligare ett dokument ska tas fram: en gemensam stadsövergripande strategi för en ren stad. Den ska omfatta nedskräpning på land och i vatten på den mark som kommunen äger eller driftar. För oss verkar det vara mer eller mindre samma uppdrag som resulterat i denna handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten. Men istället för att lyssna på remissinstanserna och arbeta om förslaget till handlingsplan så ska staden ha två dokument på samma område.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten*, enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Trafiknämnden ska samordna arbetet med att implementera och genomföra handlingsplanen.
3. I handlingsplanen angivna nämnder ska medverka i genomförandet av handlingsplanen.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge i handlingsplanen angivna bolagsstyrelser i uppdrag att medverka i genomförandet av handlingsplanen.

Stockholm den 18 maj 2022

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Daniel Helldén, Katarina Luhr och Jonas Naddebo

Hans Altsjö

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) och Sara Stenudd och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Trafiknämnden konstaterar att nedskräpning i det offentliga rummet uppfattas som störande och förfulande. Den bidrar också i hög grad till ökade problem med skadedjur eftersom engångsförpackningar med matrester utgör föda för fåglar, gnagare och andra djur.

Nedskräpning kan också leda till att en plats känns övergiven och signalerar frånvaro av social kontroll och därför kan ett framgångsrikt renhållningsarbete i det offentliga rummet bidra till ökad trygghet. En stor andel av skräpet i det offentliga rummet, mer än 50 procent, utgörs av plast, till exempel i form av cigaretterfilter, portionspåsar för snus och mat- eller dryckesförpackningar. Forskning visar att mikroplaster finns överallt och att källan främst kommer från olika former av nedskräpning. När plast sprids i miljön orsakar det stora problem för djur och växter och undersökningar visar att mikroplast särskilt orsakar skador på den marina miljön och dess organismer. Ett utvecklat arbete för att minska nedskräpning på land och i vatten kan därför både minska spridningen av mikroplast och ökad upplevd trygghet.

Under utarbetandet av handlingsplanen mot nedskräpning på land och i vatten har trafiknämnden haft olika samråd med stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna i syfte att belysa frågeställningar och föreslagna åtgärder från olika perspektiv. Trafiknämnden har även fört dialog med upphandlade entreprenörer.

Handlingsplanen innehåller sammanlagt 40 åtgärder som sträcker sig fram till år 2024. Åtgärderna handlar om att på olika sätt effektivisera och utöka renhållningen av det offentliga rummet genom bland annat optimering av skräpkorgarnas storlek och tömningsfrekvens, komprimerande sopkärl, optimerade städintervall, innovativa metoder, säkerställande av 24-timmarsgarantin för renhållning, en utvecklad kommunikation, skräpmätningar och samverkan samt åtgärder gällande snöupplag och kommunaltekniska ytor.

Trafiknämnden är huvudansvarig för frågor som rör nedskräpning inom staden. De föreslagna åtgärderna ligger följaktligen främst inom trafiknämndens och stadsdelsnämndernas rådighet. Andra som utpekats som genomförandeansvariga i handlingsplanen är miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden och Stockholms Hamn AB.

Flera av åtgärderna behöver således genomföras samverkan med andra nämnder och styrelser. Här finns även exempel på samverkan med andra

såsom ideella föreningar, företagarföreningar, entreprenörer och företag. Trafiknämnden kommer att ansvara för att åtgärderna följs upp och utvärderas. Trafikkontoret har för avsikt att återkomma med detaljer kring formerna för uppföljning, utvärdering och analys av handlingsplanen.

Nu föreliggande handlingsplan har koppling till andra styrdokument inom staden såsom *Miljöprogram för Stockholms stad 2020-2023*, *Kemikalieplan 2020-2023*, *Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024*, *Stockholms avfallsplan 2021-2024* och *Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus* med flera.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 maj 2021 följande.

1. Trafiknämnden godkänner tjänsteutlåtandet och bilagd handlingsplan som svar på kommunfullmäktiges uppdrag.
2. Trafiknämnden hemställer till kommunfullmäktige att besluta om handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten.

Särskilt uttalande gjordes av Rikard Warlenius (V) och Jan Valeskog m.fl. (S), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Malin Ericson (Fi), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Trafiknämnden har fått i uppdrag att ”i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsförvaltningarna ta fram en handlingsplan för att minska nedskräpning i såväl vatten som på land.” Nämnden har också fått i uppdrag att ”i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan skapa en mer kostnadseffektiv och kapacitetsstark avfallshantering och städning i parker”.

Med anledning av ovanstående har kontoret utarbetat en handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten. De åtgärder som föreslås i bilagda handlingsplan har följande rubriker:

- Åtgärder av övergripande karaktär.
- Optimering av skräpkorgarnas storlek, tömningsfrekvens, komprimerande sopkärl.
- Optimerade städintervall.

- Pilotprojekt för att undersöka innovativa metoder.
- Säkerställa att tömning av avfallskärl och städning sker inom 24 timmar.
- Utvecklad kommunikation och samverkan.
- Skräpmätning.
- Utvecklade snöupplag och kommunaltekniska ytor.

Det nya engångsplastdirektivet (EU-direktiv) som kommer att implementeras i svensk lagstiftning kan få stora konsekvenser för hanteringen av nedskräpning i det offentliga rummet.

Direktivet omfattar bl.a. höjda krav på att använda återvunnet material i förpackningar, krav på att näringsställen serverar ”hämtmat” i medhavda kärl, fungerande insamlingssystem för fimpar och olika typer av förpackningar, att plastförpackningar ska gå att återvinna och att nedskräpningsavgifter ska tas ut av vissa producenter för att bekosta renhållning. Förpackningsavgifterna kommer att fördelas på kommunerna som en delfinansiering av renhållningsarbetet. Direktivet föreslår också straffansvar för ringa nedskräpning.

Analys och konsekvenser

Många stockholmare anser att nedskräpningen är ett stort problem och många upplever dessutom att nedskräpningen har ökat.

Nedskräpning i det offentliga rummet uppfattas av de flesta som störande och förfulande. Det bidrar också i hög grad till ökade problem med skadedjur eftersom engångsförpackningar med matrester utgör föda för fåglar, gnagare och andra djur.

Nedskräpning kan också leda till att en plats känns övergiven och signalerar frånvaro av social kontroll. Ett effektivt renhållningsarbete i det offentliga rummet kan därför bidra till ökad trygghet, ökad känsla av social tillhörighet och tillit.

En stor andel av skräpet i det offentliga rummet, mer än 50 %, utgörs av plast, till exempel i form av cigarettfilter, portionspåsar för snus och mat- eller dryckesförpackningar. Forskning visar att mikroplaster finns överallt och att källan främst är nedskräpning i olika former. När plast sprids i miljön orsakar det stora problem för både människor, djur och växter och undersökningar visar att mikroplast orsakar skador på den marina miljön och dess organismer.

Nedskräpning bedöms av IVL Svenska Miljöinstitutet AB vara en av de största källorna till mikroplast i miljön, där spridningsvägarna främst är dagvatten, slam, och avloppsvatten. IVL bedömer också att minskad nedskräpning kan vara en av de mest kostnadseffektiva åtgärderna för att minska spridningen av plast och mikroplaster i mark och vatten.

Trafikkontoret gör, med ledning av ovanstående, bedömningen att ett utvecklat arbete för att minska nedskräpning på land och i vatten alltså kan leda till både minskad spridning av mikroplast och ökad trygghet.

Ekonomi

Genomförandet av vissa åtgärder som anges i handlingsplanen innebär ökade kostnader för trafikkontoret och andra förvaltningar. Finansiering för dessa är inte inrymda i kontorets budget idag, och innebär att med given budgetram kommer inte alla åtgärder att kunna genomföras, alternativt att ambitionsnivån får justeras med hänsyn till tillgängligt budgetutrymme. I kommande budgetunderlag kommer kontoret redogöra för behov av medelsförstärkning för att kunna genomföra åtgärderna i handlingsplanen. Kontoret kommer även att se över möjligheterna att söka såväl central som extern finansiering för genomförandet av vissa åtgärder.

Exempelvis är tömningsfrekvenser, översyn av skräpkorgarnas storlek och optimerade städintervall kostnadsdrivande, även om de kan ingå i en kravspecifikation i samband med en upphandling. Även kommunikationsarbete kring nedskräpning saknar i vissa delar finansiering.

Inköp av komprimerande, solcellsdrivna sopkärl innebär en investeringskostnad. Kontoret kommer därför att ansöka om centrala klimatinvesteringsmedel för investeringen vilket kan möjliggöra en snabbare inköpstakt än om endast kontorets reguljära medel används.

Trafikkontorets synpunkter

Kontoret har haft kontakter med olika aktörer inom avfallsområdet för att inhämta synpunkter och idéer i arbetet med att utarbeta handlingsplanen. I arbetet har en lång rad överväganden och ställningstaganden gjorts, med utgångspunkt i kontorets reguljära arbete, hur det kan utvecklas och vad som är möjligt att genomföra utifrån den kunskap och de erfarenheter som är tillgängliga och de ekonomiska och juridiska ramar som gäller i dagsläget.

För att tydliggöra de resonemang och ställningstaganden som har lett fram till förslagen i handlingsplanen, väljer kontoret att göra följande kommentarer kring idéer som skulle kunna vara verkningsfulla, men på olika grunder har behövts avfärdas. I sammanhanget är det värt att notera att det nya engångsplastdirektivet från EU kan förändra möjligheterna att ställa krav på verksamheter med syftet att minska användningen av engångsplast och undvika nedskräpning.

Källsortering i det offentliga rummet

Den nya förordningen om producentansvar fokuserar på producenternas ansvar för insamling- och omhändertagande av förpackningar. Insamlingen ska ske fastighetsnära vilket gör att även fastighetsägarnas roll och ansvar att underlätta detta poängteras. I dagsläget är tillämpningen av den nya förordningen oklar och regeringen har tillsatt en utredning som under år 2021 bland annat ska utreda kommunens framtida roll i förpackningsinsamlingen i förhållande till det ökade producentansvaret. Kontoret kommer följa utredningen i samverkan med Stockholm vatten och avfall för att på bästa sätt underlätta medborgarnas källsortering.

Krav på arrangörer vid markupplåtelse

Trafikkontorets möjligheter att ställa olika typer av krav i samband med markupplåtelse begränsas av det faktum att upplåtelsen görs med stöd av ordningslagen. Kontoret är remissinstans gentemot polismyndigheten som både utfärdar markupplåtelsen och har tillsynsansvar. Kontoret har i dagsläget begränsad rådighet över de villkor som ställs i samband med markupplåtelsen, kontoret utövar heller inte tillsyn eller beslutar om eventuella sanktionsåtgärder vid överträdelser. Kontoret kan dock uppmuntra verksamheter att frivilligt ta miljöhänsyn i samband med diskussioner om markupplåtelse. Kontoret kommer också följa implementeringen av engångsplastdirektivet (EU-förordning) som bland annat föreslår straffansvar för ringa nedskräpning.

Tydligare krav och påföljd för verksamhet som hindrar renhållning eller skräpningar

Renhållning i stadsrummet försvåras i hög grad av verksamheter som olovligt bedrivs på trottoarer och vägbanor.

Driftentreprenörer uppger ofta att t.ex. byggsäckar och annat ofta utgör hinder vid renhållning som kan leda till att städning försvåras eller inte genomförs. Staden är inte tillsynsmyndighet enligt ordningslagen och saknar därför också rådighet över eventuella påföljder. Kontoret har ambitionen att samverka med polisen för att utveckla arbetet. Kontoret har också, tillsammans med Sveriges kommuner och regioner (SKR), inlett ett arbete med att ta fram ett förslag på en ändring av ordningslagen. Förslaget innebär i korthet att kommunen skulle ges större möjligheter att agera när offentlig plats tas i anspråk utan tillstånd, eller när villkoren för redan givna tillstånd inte efterlevs.

Pilotprojekt; retursystem för kaffekoppar och matlådor

I samverkan med fastighetsägare och näringsidkare inom en begränsad yta skapa ett gemensamt retursystem av "hämtmat"-lådor och kaffemuggar för de restauranger och caféer som ligger i området. Matlådor och muggar kan där fungera i retursystem hos alla de näringsställen som ligger inom området. Kontorets verksamhet Levande Stockholm kommer undersöka om det finns intresse för detta på någon av de platser där etableringar sker 2021.

Kontoret kommer också följa implementeringen av det EU-direktiv som syftar till att minska användningen av engångsplast.

Blastic

Projektet Blastic, plastens väg från land till hav är finansierat av EU:s Östersjöfond. Projektet syftar till att kartlägga källor och spridningsvägar och har också tagit fram ett metodstöd för kommuner att använda i arbetet mot spridning av plast och mikroplast. Kontoret och även miljöförvaltningen har tagit hjälp av rapporter och arbetsmaterial och använt valda delar som underlag i olika arbetsprocesser.

Genom att utveckla arbetet för att minska nedskräpning på land och i vatten, enligt den föreslagna handlingsplanen, bedömer kontoret att staden kan bidra till både minskad spridning av mikroplast och ökad trygghet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår trafikkontoret att trafiknämnden godkänner tjänsteutlåtandet och bilagd handlingsplan som svar på kommunfullmäktiges uppdrag.

Beredning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB som även har vidareremitterat ärendet till Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA).

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

I Kommunfullmäktiges budget för Stockholm stad 2021, beslutad den 15 december 2020, anges att en ren och vacker stad skapar trygghet och att renhållningen därför ska vara pålitlig. Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta för att förebygga klotter, skadegörelse och nedskräpning. Arbetet för en renare stad ska intensifieras genom bättre uppföljning och efterlevnad av 24-timmarsgarantin för städning och klotter.

I Stockholm stads *Miljöprogram 2020-2023*, beslutad av kommunfullmäktige den 25 maj 2020, anges under etappmålet *Minskad resursanvändning och klokare konsumtion* att ett exempel på att nå målet är att utveckla möjligheter att lämna ifrån sig avfall i offentlig miljö i syfte att minska nedskräpning och spridningen av mikroplast, men även för att öka mängden avfall som får ett cirkulärt flöde.

Stadsledningskontoret kan konstatera att nu föreslagen handlingsplan från ett renhållarperspektiv adresserar frågan om nedskräpning av den offentliga miljön. Trafiknämnden beskriver behov och problem som de åtgärder som föreslås syftar att tillgodose och avhjälpa. Nämnden har valt att avgränsa planens omfattning till främst sådan verksamhet som nämnden själv eller tillsammans med andra har rådighet över. Detta kan uppfattas som att uppdraget tolkats alltför snävt men ger, enligt stadsledningskontorets mening, samtidigt goda förutsättningar för genomförande. *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024* innehåller också flera åtgärder mot nedskräpning och stadsledningskontoret kan konstatera att nu föreliggande förslag ligger i linje med och utvecklar flera av dessa åtgärder.

Stockholms Hamn AB utför renhållning inom de områden som omfattar hamnens arrendeområde. Detta regleras i det driftavtal som ingåtts mellan trafiknämnden och Stockholms Hamn AB och nämnden ersätter årligen bolaget för detta arbete. I handlingsplanen pekas Stockholms Hamn AB ut under en av åtgärderna men stadsledningskontoret anser att bolaget förmodligen kan göras delaktig i fler av åtgärderna som handlar om att på olika sätt utveckla renhållningen, något som bolaget även påpekar i sitt remissvar.

I Stockholms Hamn ABs remissvar framförs även att felanmälningar från trafiknämndens synpunktsportal gällande städning i hamnområdet ibland inte kommer fram. Södermalms stadsdelsnämnd anför å sin sida att gränsdragningen mellan stadsdelsnämndernas och bolagets ansvar ibland är otydlig. Stadsledningskontoret anser att detta är två exempel på frågor som med fördel skulle kunna hanteras inom ramen för åtgärden att tillsätta en arbetsgrupp med särskilt ansvar för nedskräpningsfrågor. Just denna åtgärd beskrivs inte närmre i handlingsplanen och det är inte heller tydligt om tanken är att den ska vara förvaltningsintern eller stadsövergripande. Stadsledningskontoret förordar, liksom miljö- och hälsoskyddsnämnden det senare. Inom ramen för en sådan samverkan vore det även möjligt att hantera en del av de frågor som Stockholm Vatten och Avfall AB framför i sitt remissvar, förutsatt att även de görs delaktiga.

Under åtgärder för kommunikation, föreslås att trafiknämnden, om möjligt, ska bistå ideella organisationer som samlar skräp i mark och vatten med borttransport av insamlat avfall. Stadsledningskontoret har inte något att invända mot denna ordning och anser att detta är ett bra exempel på samverkan med civilsamhället. I Finansborgarrådets förslag till budget för 2022 finns även ett uppdrag till miljö- och hälsoskyddsnämnden att tillsammans med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna intensifiera arbetet med att rena stadens vattendrag- och botten genom bland annat samarbeten med externa aktörer såsom ideella föreningar och båtklubbar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anför i sitt remissvar i anslutning till detta förslag att det i dagsläget inte finns något utpekade ansvar och därmed skyldighet för rensning av botten som inte utgörs av badplatser. Vidare framförs att staden behöver ett tydligt utpekande av ansvar för rensning av botten och bortforslande av bottenkräp för att kunna ha en effektiv hantering av skräp i stadens vattenförekomster. Det anges också att stadsledningskontoret har i uppdrag i kommunfullmäktiges budget för 2021 att utreda och specificera ansvarsförhållanden samt gränssnitt avseende stadens vattenmiljöer från strand till botten vilket kommer att kunna ge ledning i den ansvarsfrågan. Avseende detta vill stadsledningskontoret framföra följande.

Gällande ansvar för städning av stadens vattenområden anser stadsledningskontoret att detta i allt väsentligt behöver följa befintlig rådighet och ansvarsgränser. Detta innebär att de nämnder som ansvarar för drift i form av renhållningsinsatser i enlighet med gällande bestämmelser även har ett sådant ansvar för vattenområden och i förekommande fall botten. Detta innebär dock inte att själva renhållningsansvaret är lika långtgående. Renhållningsansvaret regleras i lagen om gaturenhållning och skyltning. Där finns det en skyldighet att renhålla allmän platsmark enligt 2 §. Kommunen har även

en skyldighet att städa andra platser utomhus om ingen annan ansvarar för städningen. Detta framgår av 4 §. Ur förarbetena går det att utläsa att detta även kan gälla vattenområden. Kommunens ansvar för renhållning i naturen avser trevnadsskäl och detta får avgöras utifrån om det kan uppkomma obehag av någon betydelse för närboende eller risk för skada av person eller egendom.

Under vissa omständigheter kan det även finnas en skyldighet för staden i egenskap av fastighetsägare att vidta åtgärder. Detta förutsatt att nedskräpningen innebär en risk för människors hälsa eller miljön. Exempelvis om den innebär risk för att den underliggande marken kan förorenas kan den utgöra miljöfarlig verksamhet i miljöbalkens mening. Det är i första hand den som tippat avfallet som är ansvarig att ta hand om det men om denne inte går att anträffa kan under vissa omständigheter markägaren också anses som utövare av den miljöfarliga verksamheten och göras ansvarig för de åtgärder som krävs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön i den utsträckning detta bedöms som skäligt. I sådana, förmodligen rätt ovanliga, situationer ligger det närmre till hands att exploateringsnämnden i egenskap av markägare ansvarar för bortskaffande. Detta sker ju exempelvis idag gällande övergivna och sjunkna båtar.

Att precisera ansvarsgränserna innebär således inte automatiskt att en skyldighet att rensa stadens sjöbottnar inträder utan detta får avgöras med hänsyn till ovanstående. Större föroreningsrisker från nedskräpning som riskerar att leda till att god vattenstatus inte kan uppnås bör hanteras inom ramen för stadens lokala åtgärdsprogram. Om staden avser att rensa bottnar från skräp utöver vad som kan anses vara en rättslig skyldighet förordar stadsledningskontoret att detta görs till ett särskilt beslut och i sådana fall föregås av en kostnadsutredning. För ett sådant omfattande uppdrag kan ansvarsgränserna behövas ses över i särskild ordning. Att röra sjöbotten kan i sig innebära en miljörisk vilket också är något som behöver tas i beaktande.

Den gränsdragningsproblematik som kan uppkomma gällande driftansvar löses med fördel genom dialog mellan de ansvariga liksom den ordning som redan finns idag. Stadsledningskontoret anser att denna dialog mellan ansvariga nämnder och bolagsstyrelser som har en pragmatisk ansats med ett synsätt att den som är bäst skickad för uppgiften får ta sig an den är ett gott exempel på konstruktiv och lösningsinriktad samverkan.

Av ärendet framgår att trafiknämnden avser att följa upp handlingsplanen och återkomma med förslagen för detta. Stadsledningskontoret anser att detta förslag är bra men framtagandet av dessa uppföljningsprocesser behöver ske i samråd med stadsledningskontoret.

Trafiknämnden skriver i sitt ärende att det fullt ut saknas ekonomiska förutsättningar att genomföra handlingsplanen. Stadsledningskontoret konstaterar dock att inom ramen för Finansborgarrådets förslag till budget 2022 sker en satsning på den offentliga miljön utifrån såväl renhållning som trygghet varför det finns ökade förutsättningar att genomföra handlingsplanen.

Stadsledningskontoret föreslår att *Handlingsplan för minskat nedskräpning*, enligt bilaga 1, godkänns. Trafiknämnden ska samordna arbetet med att implementera och genomföra handlingsplanen och i handlingsplanen angivna nämnder ska medverka i genomförandet av densamma. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge i handlingsplanen angivna bolagsstyrelser i uppdrag att medverka i genomförandet.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2021 följande.

1. Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Särskilt uttalande gjordes av Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Christina Wallmark (SD), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 juli 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Handlingsplanen anger att exploateringskontoret ska vara delansvarig för att ta fram en rutin för avfalls- och nedskräpningsfrågor i stadens planeringsprocesser. Övriga föreslagna åtgärder avser att utveckla avfallshanteringens infrastruktur inom gator, torg, parker och grönytor som förvaltas av trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna. Åtgärderna berör till exempel utbyte och tömningsfrekvens av skräpkorgar, samt att utveckla kommunikation och samverkan för att tydliggöra vikten av stockholmarnas eget bidrag till en ren, trivsamt och vacker storstad.

Kontoret tycker att det är bra att de åtgärder som lyfts fram i handlingsplanen ska bidra till att det offentliga rummet blir tryggare och mer attraktivt. Kontoret har inga ytterligare synpunkter på handlingsplanen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 september 2021 följande.

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera para

grafen.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Gunnar Caperius (C), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Deniz Butros m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Urban Emson (SD), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Ulrika Hoff (KD), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Övergripande synpunkter

Framtagande, avgränsning, och innehåll

Av budgetuppdraget framgår att "Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsdels-nämnderna ta fram en handlingsplan för att minska nedskräpning såväl i vatten som på land". När en handlingsplan ska beröra många parter och i synnerhet när dessa är spridda i flera organisationer är en framgångsfaktor en tydlig och bred förankringsprocess med berörda.

Miljöförvaltningen hade gärna sett ett tätare samarbete med möjlighet att lämna samlade synpunkter under framtagandet av handlingsplanen.

Stadsledningskontoret har utifrån budget 2021 ett nära angränsande uppdrag att utreda och specificera ansvarsförhållanden samt gränssnitt avseende stadens vattenmiljöer från strand till botten.

Miljöförvaltningen har under 2020 samt 2021 haft tre budgetuppdrag som relaterar till stadens arbete mot nedskräpning; handlingsplan mot spridning av mikroplast, handlingsplan för hållbar plastanvändning, samt pågående uppdrag att samordna stadens arbete mot nedskräpning av sjöbottnar. Kunskaper och slutsatser från dessa uppdrag hade varit önskvärt att få med i ett tidigt skede i arbetet med framtagandet av den remitterade handlingsplanen.

Utifrån handlingsplanens innehåll drar miljöförvaltningen slutsatsen att trafikkontoret valt att avgränsa handlingsplanen till de markytor som trafikkontoret och stadsdelarna har befogenhet över, d.v.s. över det offentliga rummet såsom gator, torg och parkmark. Planen berör så vitt miljöförvaltningen kan utläsa inte heller vattenmiljöer i den omfattning som budgetuppdraget pekar på. Miljöförvaltningen anser därför att handlingsplanens avgränsningar behöver tydliggöras för att klargöra

att planen inte omfattar det generella och stadsövergripande arbetet mot nedskräpning av mark och vatten, som bedrivs av flera av stadens förvaltningar och aktörer.

Vidare ser miljöförvaltningen att merparten av åtgärderna i handlingsplanen redan bedrivs i varierande omfattning. Miljöförvaltningen anser att handlingsplanen bör vara mer framåtsyftande med ett bredare och stadsövergripande perspektiv.

Att handlingsplanen begränsas till att enbart omfatta trafikkontorets verksamhet medför att stadens samlade möjligheter att verka för att minska nedskräpning inte tas tillvara.

Förslag till kompletteringar och förtydliganden

Förvaltningen föreslår att handlingsplanen kompletteras och förtydligas enligt följande:

- Förtydliga hur planen förhåller sig till andra relevanta styrdokument i staden, exempelvis Stockholm vattens avfallsplan och handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast.

- Förtydliga planen så att det framgår vilket ansvar stadens aktörer har i nedskräpningsarbetet, och vilka som berörs av de framtagna åtgärderna. Hur aktörernas aktiviteter relaterar till de områden som trafikkontoret har rådighet över, vilken lagstiftning som reglerar området, samt hur trafikkontoret planerar samverka och kommunicera med aktörer såsom Stockholm Vatten och Avfall AB, exploateringskontoret, miljöförvaltningen och Stockholms Hamnar i samband med inkomna ärenden samt gällande särskilda frågor och i problemområden.

- Förtydliga planen genom att tydligt koppla de åtgärder som föreslås till stadens utmaningar när det kommer till arbetet för att minska nedskräpningen. Detta för att underlätta förståelsen för varför trafikkontoret valt just de åtgärder som föreslås.

- Planen bör adressera hur nedskräpning i samband med evenemang ska hanteras. Staden har i egenskap av markägare sannolikt långtgående möjligheter att inom ramen för markupplåtelse till enskilda reglerade frågor om avfallshantering och nedskräpning. Staden har också sannolikt möjlighet att avstå från att upplåta mark till parter som tidigare inte följt avtalsvillkor om avfallshantering och nedskräpning.

Exploateringskontoret företräder staden i egenskap av markägare och bör därför involveras i frågan.

- Komplettera planen med hur trafikkontoret kan samarbeta med bland annat miljöförvaltningen vid kartläggning av ärenden som relaterar till dumpning. Erfarenheter från förvaltningens tillsynsarbete visar att en tidig dialog med verksamhetsutövare om vad som gäller och önskas från stadens håll kan ha stor effekt för hur verksamhetsutövare ser på hantering av sitt avfall.

- Komplettera planen med avseende på hur staden bör komma tillrätta med problemet med dumpning av grovsopor och byggmaterial i närheten av återvinningsstationer.

- Komplettera planen med avseende på hur trafikkontoret kan samarbeta med miljöförvaltningen i samband med evenemang.

Avsnitts- och åtgärdspecifika synpunkter

Åtgärd: Utarbeta en stadsövergripande renhållningsstrategi. (Åtgärder av övergripande karaktär, s.8)

Förvaltningen ställer sig positiv till framtagandet av en stadsövergripande renhållningsstrategi. Miljöförvaltningen anser att det är viktigt att samverkan sker med stadens samtliga berörda aktörer, samt att strategin inte endast innefattar trafikkontorets ansvarsområde. På så sätt kan stadens samlade resurser nyttjas.

Åtgärd: Utse arbetsgrupp med särskilt ansvar för nedskräpningsfrågor. (Åtgärder av övergripande karaktär, s.8)

Förvaltningen ställer sig mycket positiv till förslaget. Förvaltningen bedömer att arbetsgruppen behöver ta ett helhetsgrepp på nedskräpningsarbetet i staden och inte endast gälla det offentliga rummet, vilket förutsätter att arbetsgruppen är förvaltningsövergripande. De aktörer som bör ingå är i första hand trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna, exploateringskontoret, Stockholm Vatten och Avfall, Stockholms hamnar, och miljöförvaltningen.

Förvaltningen ser även att en referensgrupp skulle kunna skapas för att involvera externa aktörer, exempelvis Stockholm Business region för att på så sätt koppla till stadens arbete med att göra evenemang hållbara och skräpfria. Även ideella aktörer såsom båtklubbar, Magnetkungarna och Rena Mälaren bör involveras på något sätt för att nyttja det engagemang och den kreativitet som finns bland externa aktörer i Stockholm.

Åtgärd: Källsortering i utvalda parker (Optimering av skräpkorgarnas storlek, tömningsfrekvens, komprimerade sopkärl, s. 10)

Förvaltningen håller med om att utökade källsorteringsmöjligheter är ett steg i rätt riktning i arbetet mot en resurseffektiv stad och är mycket positiv till åtgärden. Förvaltningen ser gärna att trafikkontoret ser över om det finns andra ytor i staden där källsortering också kan vara aktuellt, exempelvis i anslutning till busshållplatser eller på torg.

Text s.8. "Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna har ansvar för renhållningen i det offentliga rummet. Trafikkontoret ansvarar främst för gator, torg och de kommuncentrala parkerna medan stadsdelsförvaltningarna ansvar för parkmark och grönytor."

Förvaltningen önskar att även övriga aktörer som arbetar mot nedskräpning och som berörs av trafikkontorets och stadsdelsförvaltningarnas arbete tas upp på något sätt (däribland Stockholm Vatten och Avfall, exploateringskontoret, Stockholms Hamnar, miljöförvaltningen). Förslagsvis i anslutning till ett tydliggörande över handlingsplanens avgränsning.

Miljöförvaltningen ser särskilt att Stockholms Hamnars nuvarande roll i städning och rensning av stadens vatten och längs vattennära ytor lyfts fram. I dagsläget är Stockholms Hamnar de enda aktörerna som har utrustning för upplockning av skräp med båt.

Miljöförvaltningen bedömer att beskrivningen med fördel skulle kunna kompletteras med en beskrivning kring utmaningen med dagens ansvarsfördelning, den komplexitet som uppstår när ytor med som olika aktörer ansvarar för befinner sig i anslutning till varandra, och vad det får för konsekvenser i arbetet mot nedskräpning. Miljöförvaltningen ser att dagens otydliga ansvarsfördelning bland annat leder till en ineffektiv ärendehantering, både internt och gentemot allmänheten, eftersom ansvarsfördelningen inte är förankrad inom stadens förvaltningar. Klagomål från allmänheten på nedskräpning ska kunna lämnas, tas emot och hanteras så effektivt som möjligt. Klagomål ska inte slussas runt i staden utan mottagaren ska kunna lämna klagomålet direkt till den instans som har städansvar.

Åtgärd: I samråd med Förpacknings- och tidningsinsamlingen diskutera hur nedskräpning vid återvinningsstationer kan minska, genom exempelvis information på flera språk (Optimerade städintervall, s.12)

Förvaltningen ställer sig positiv till att trafikkontoret har en åtgärd som syftar till att minska nedskräpning vid återvinningsstationer.

Miljöförvaltningen rekommenderar att stadsdelsförvaltningar och fastighetsägare involveras i arbetet eftersom de i vissa fall har ansvar för mark- och direktkontakt med boende i anslutning till återvinningsstationerna. Det finns många exempel av proaktivt arbete som pågår ute i stadsdelarna, bland annat i Rinkeby-Kista, där direkt medborgardialog har visat sig mycket lyckat för vissa typer av skräp. Förvaltningen bedömer att en aktiv dialog i många fall är att föredra, eller åtminstone bör komplettera, skyltning.

Åtgärd: Årligen delta i, eller anordna, kampanj med syfte att minska nedskräpningen på offentlig plats i samverkan med skolor, förskolor, företag, föreningar m.m. (Utvecklad kommunikation och samverkan, s. 13)

Förvaltningen är mycket positiv till åtgärden. Nya rön visar att människor är som mest mottagliga för lärande på arbetsplatsen eftersom vi är mer mottagliga för att göra förändringar där.

Åtgärd: Som ett led i trafikkontorets kommunikation, om möjligt, bistå ideella organisationer som samlar skräp i mark och vatten med borttransport av insamlat avfall (Utvecklad kommunikation och samverkan, s. 13)

Förvaltningen ser positivt på att trafikkontoret bistår ideella organisationer med bortforsling av skräp som ideella aktörer samlat upp från mark, vatten och botten.

I dagsläget finns inget utpekade ansvar och därmed skyldighet för rensning av botten som inte utgörs av badplatser. Det finns idag en temporär lösning som innebär att exploateringskontoret i efterhand betalar för bortforslandet. Staden behöver därför ett tydligt utpekande av ansvar för rensning av botten och bortforslande av bottenkräp för att kunna ha en effektiv hantering av skräp i våra vattenförekomster. Även medel behöver avsättas för detta.

Stadsledningskontoret uppdrag att utreda och specificera ansvarsförhållanden samt gränssnitt avseende stadens vattenmiljöer från strand till botten kommer kunna ge ledning i ansvarsfrågan.

Förvaltningen ser också gärna att fler åtgärder i handlingsplanen syftar till att utöka samarbetet med ideella föreningar och utveckla hanteringen kring dessa typer av ärenden, förslagsvis genom dialog med aktörerna för att höra hur staden kan underlätta deras arbete.

Åtgärd: Trafikkontoret genomför årliga skräpmätningar i samarbete med Håll Sverige Rent. (Skräpmätning, s.14)

Miljöförvaltningen ser positivt på förslaget, och ser att just skräpmätningar är ett effektivt uppföljnings- och kartläggningsverktyg.

Förvaltningen önskar att handlingsplanen inkluderar även andra typer av platser än de som traditionellt brukar ingå i skräpmätningar (gator, torg, parker, badplatser). Det gäller exempelvis återvinningsstationer eller platser där dumpning förekommer. Kartläggning vid bland annat återvinningsstationer skulle vara ett effektivt verktyg för att ta reda på vilka åtgärder som har bäst effekt riktade mot olika målgrupper.

Åtgärden har en stark koppling till åtgärd 2.01. i handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast, som syftar till att utveckla metoden för skräpmätning.

Åtgärd: Utreda alternativ till dumpning av snö i vattendrag och sjöar (Utvecklade snöupplag och kommunaltekniska ytor, s.16) samt Stadens kommunaltekniska ytor utformas så att de inte bidrar till nedskräpning eller spridning av mikroplast (Utvecklad kommunikation och samverkan, s.16)

Förvaltningen ställer sig mycket positiva till åtgärderna, och rekommenderar att i handlingsplanen koppla dem till åtgärd 13.1. i handlingsplan för minskad spridning av mikroplast som handlar om att "Säkerställa platser som långsiktigt kan användas för snöupplag och anpassa dessa så att spridning av mikroplast undviks."

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till handlingsplanen, men har några synpunkter som redovisas nedan.

Som ansvarig för den föreslagna åtgärden att årligen delta i, eller anordna, kampanj med syfte att minska nedskräpningen på offentlig plats i samverkan med skolor, förskolor, företag, föreningar m.fl. anges trafikkontoret, med utbildningsförvaltningen som delansvarig. Förvaltningen anser att det är viktigt att även stadsdelsförvaltningarna har ett delansvar, då det är dessa som ansvarar för driften av stadens kommunala förskolor.

Miljö-, klimat- och hållbarhetsfrågor är integrerade i ett antal läroämnen och är mer aktuella än någonsin. Skolans deltagande i kampanjer kan dock inte innebära skräpplockning eller andra aktiviteter som påverkar den timplansfördelade undervisningstiden.

Förvaltningen ser det som angeläget att upphandlingen av solcellsstyrda, komprimerade och kommunicerande sopkärl görs så att alla förvaltningar och bolag kan avropa dessa. Sopkärlen behöver vara slutna för att förhindra att skadedjur och fåglar gräver upp och sprider skräp och matrester som människor kastat på rätt ställe.

Äldre elever röker ofta i närheten av skolgårdar. Förvaltningen önskar tät placering av sopkärl med fimpinsamling i gymnasieskolors närområden, där rökare brukar vistas.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen avseende Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Paccamonti m.fl. (M), Hanna Wistrand (L), Karl Persson (MP) och Mari Moya (KD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Heinonen m.fl. (S), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsförvaltning är positiv till handlingsplanen och välkomnar kommunikationsinsatser kring avfallshantering till medborgarna. Det vore önskvärt att trafikkontoret bidrar med kampanjer och informationsmaterial som är enkelt att distribuera.

I Bromma har inköp av solcellsdrivna sopkomprimatorer skett under flera år genom ansökan av centrala klimatinvesteringsmedel. Dessa komprimatorer hade annars varit svåra att finansiera inom befintliga ramar.

Stadsdelsförvaltningen känner igen sig i problemen med nedskräpning kring återvinningsstationer, nedskräpning med fimpar samt under säsong, problem med nedskräpning på offentliga platser. I och med den rådande pandemin har problemen varit mer omfattande än vanligt. Otillåtna tippningar av avfall sker årligen på parkmark i Bromma. Under år 2020 uppkom 45 otillåtna tippningar till en kostnad av cirka 225 000 kr. Av dessa polisanmälades 31 stycken (polisanmälan sker när mängden avfall överstiger 4 kbm). Under första halvan av 2021 har det hittills uppkommit 28 otillåtna tippningar mellan 1- 4 kbm och 7 tippningar på 4-10 kbm. Detta har i nuläget kostat 120 000 kr att åtgärda. Dessa otillåtna tippningar tolkas av förvaltningen som en effekt av att man ofta vill undvika kostnader för att lämna avfallet vid kommunala avfallsanläggningar.

Stadsdelsförvaltningen genomför årligen en vårstädningkampanj på park- och naturmark tillsammans med skolor och föreningar. Vårens städning resulterade i att cirka 28 ton avfall städades upp.

Trafikkontoret har ett utpekat huvudansvar för att åtgärderna följs upp och utvärderas. Stadsdelsförvaltningen ser fram emot att få återkoppling med detaljerna kring formerna för denna uppföljning samt hur en framtida samverkan med trafikkontoret i dessa frågor kommer att gestalta sig.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten.

Särskilt uttalande gjordes av Kjell Backman m.fl. (S) och Marre Mayr m.fl. (V), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 juli 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser sammantaget positivt på handlingsplanen och hoppas att föreslagna åtgärder leder till att städning och renhållning håller samma höga standard i hela staden.

I handlingsplanens inledning står det att berörda förvaltningar kan ta fram handlingsplaner. Förvaltningen bedömer inte att stadsdelsnämnden bör ta fram en lokal handlingsplan för städning och renhållning. Rimligtvis bör det räcka med en central handlingsplan.

Handlingsplanen innehåller 40 åtgärder som ska genomföras till och med år 2024. Stadsdelsnämnderna är involverade i 15 av åtgärderna. Det finns flera föreslagna åtgärder som redan pågår, som exempelvis ”På platser med högt besöksstryck byts små skräpkorgar till större”, ”Anpassa städintervall i särskilda lägen och vid särskilda tider” och ”Verka för att stadens leverantörer inom städning och renhållning upplåter arbetsplatser till stadens feriejobb”.

Förvaltningen kommenterar nedan några av de åtgärder där stadsdelsnämnderna föreslås ansvara för genomförandet.

Åtgärder av övergripande karaktär:

- Delta i miljöförvaltningens samordning mot nedskräpning av sjöbottnar. Stadsdelsnämnderna har ansvar för städning av strandzoner vilket i praktiken innebär en krattlängds avstånd ut i vattnet. Formuleringen av åtgärden är otydlig. Det vore bra om stadsdelsnämndernas ansvar för åtgärden konkretiseras.

Optimering av skräpkorgarnas storlek, tömningsfrekvens, komprimerande kär!

- Samtliga nya skräpkorgar utrustas med askkopp för insamling av fimpar. Denna åtgärd kan inte genomföras överallt eftersom det exempelvis i lekparker råder rökförbud. Förvaltningen vill också framföra att det finns en risk att skräpkorgar med askkopp kan upplevas motbjudande. Det är därför viktigt med en genomtänkt utformning.

- Källsortering i utvalda parker.

Förvaltningen vill här påpeka vikten av pedagogisk och tydlig skyltning så att det är lätt att göra rätt för medborgaren, annars finns en risk att avfall inte sorteras rätt. Man behöver också säkerställa att källsortering inte leder till en ökning av transporter för hämtning av olika fraktioner.

- Upphandla och avropa komprimerande sopkär! som drivs av solceller.

Denna typ av sopkär! är bra och finns på badplatser och i flera parker i Farstas stadsdelsområde. Förvaltningen ser gärna att konstruktionen av kär!en med en fällbar lucka ses över och utvecklas. I dagsläget blir de ofta är smutsiga.

Utvecklad kommunikation och samverkan

- Renhållningsinsatser genomförs på tider då de syns av många, i pedagogiskt syfte. Detta kan leda till en koppling mellan det personliga ansvaret och den ökade nedskräpningen i staden.

Förvaltningen anser att det är bra åtgärd inte bara i pedagogiskt syfte, det leder även till mindre störningar på tider när många sover.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 september 2021 följande.

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 juli 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt förvaltningen är det positivt att Stockholms stad får en handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten. Handlingsplanen ligger i linje med bland annat stadens Miljöprogram 2020–2023, Avfallsplan 2021–2024 och Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024. Förvaltningen anser att dessa styrdokument med fördel kan nämnas till exempel under rubriken *Stadens ambitioner*, så att det blir tydligare hur handlingsplanen mot nedskräpning relaterar stadens övriga miljöarbete.

Förvaltningen anser att handlingsplanen bör innehålla en tydligare redogörelse för nedskräpningens källor och spridningsvägar. Detta skulle till exempel kunna beskrivas under rubriken *Utmaningar*. Förvaltningen upplever att skräp från till exempel food trucks, stora avfallssäckar, verksamheter, tjuvtippar och byggarbetsplatser ofta är ett större problem än skräp från enskilda personer och anser att handlingsplanen bör innefatta även detta. Förvaltningen anser också att handlingsplanen på något sätt bör ta upp den roll som förpackningsindustrin och konsumtionen av skräpgenererande engångsprodukter har för nedskräpningen.

Under rubriken *Nedskräpningssituationen i Stockholm* anser förvaltningen att även medborgarundersökningen och inkomna synpunkter och felanmälningar kan användas som underlag för att utvärdera och mäta frågor om nedskräpning. Utifrån inkomna synpunkter skulle det till exempel vara möjligt att få fram statistik över när på året stockholmarna anser att det är mest skräpig.

Enligt förvaltningen innehåller handlingsplanen relevanta förslag på åtgärder som förvaltningen redan arbetar med och även sådana som är möjliga att påbörja. Däremot förutsätter vissa av åtgärderna att utökade resurser avsätts. Enligt förvaltningen behöver det säkerställas att åtgärderna i handlingsplanen mot nedskräpning överensstämmer med åtgärderna i andra relaterade handlingsplaner. I handlingsplanen mot minskad spridning av mikroplaster finns till exempel en åtgärd om att ställa krav på event i syfte att minska nedskräpning, en åtgärd som inte finns med i remitterad handlingsplan. Förvaltningen anser att åtgärderna med fördel kan kategoriseras på ett tydligare sätt, till exempel under mål eller utifrån nedskräpningens källor och spridningsvägar.

Förvaltningen är positiv till att trafikkontoret är utpekad som huvudansvarig samordnare för handlingsplanen och uppföljningen av samtliga åtgärder. Samtidigt är bland annat stadsdelsförvaltningarna i hög grad delaktiga, vilket kräver ett tätt samarbete och samverkan. Förvaltningen anser att stadsdelsförvaltningarnas delaktighet saknas på vissa åtgärder och anser att detta behöver ses över, till exempel avseende åtgärderna om kommunikation. I kommunfullmäktiges budget för 2021 anges att trafikkontoret och övriga förvaltningarna ska samverka kring kommunikation avseende renhållning, vilket förvaltningen redan gör och är positiv till att fortsätta med. Vidare anser förvaltningen att det behöver ses över om några fler av åtgärderna i handlingsplanen även ska beröra miljöförvaltningen, Stockholm Hamnar och Stockholm Vatten och Avfall.

Avslutningsvis anser förvaltningen att det vore positivt om handlingsplanen innehöll ett förord, till exempel från stadens förvaltningsövergripande samordnare för en ren stad. Förvaltningen anser att det är viktigt att det är tydligt att detta är hela stadens handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 september 2021 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten är ett viktigt dokument som kan bidra till att staden på sikt kan bli en renare och tryggare stad samtligt som spridningen av mikroplaster i naturmiljön minskar.

Förvaltningen anser att god renhållning, tillsammans med klottersanering och god belysning, är en av de viktigaste insatserna i arbetet för en trygghetskapande stadsmiljö.

I handlingsplanen anges huruvida budget finns avsatt eller inte för respektive åtgärd. Förvaltningen vill påtala vikten av att medel finns tillgängliga vid framförallt investering i nya skräpkorgar. En förutsättning för att kunna placera ut flera självkomprimerande solcellsdrivna skräpkorgar är att det finns klimatinvesteringsmedel att söka för dessa.

Åtgärder av övergripande karaktär

Förvaltningen ser positivt på förslaget att ta fram en stadsövergripande renhållningsstrategi med fokus på långsiktig utveckling av frågor som rör driften av

gator, torg och parker med syftet att skapa en mer likartad nivå på renhållning och snöröjning i hela staden. Förvaltningen deltar gärna i detta arbete.

Beträffande miljöförvaltningens samordningsarbete mot nedskräpning av sjöbottnar har förvaltningen deltagit i detta arbete i samband med skräpmätning vid Tanto strandbad under 2020. Förvaltningen anser därutöver att även Stockholms Hamnar bör delta i samarbetet då bolaget ansvarar för delar av stadens vattenområden.

Optimering av skräpkorgarnas storlek, tömningsfrekvens, komprimerande sopkärl

Förvaltningen har under de senaste åren successivt ersatt befintliga skräpkorgar i parkerna med ett 90-tal kapacitetsstarka självkomprimerande solcellsdrivna skräpkorgar. Förvaltningen planerar att fortsätta inköp och utplacering av dessa skräpkorgar på platser där det anses lämpligt. Förutom att skräpkorgarna är kapacitetsstarka, vilket leder till lägre tömningsfrekvens, är de säkra för skadedjur och fåglar då de är slutna.

Vad gäller de självkomprimerande skräpkorgarna kräver dessa löpande tekniskt underhåll. Idag saknas ett serviceavtal för dessa skräpkorgar varför förvaltningen efterlyser att staden gemensamt tar fram ett sådant serviceavtal.

Beträffande förslaget att anpassa antalet skräpkorgar och placering av dessa utifrån säsong och händelser gör förvaltningen detta redan idag. Exempelvis förses stadsdelsområdets strandbad, som är mycket välbesökta, med extra skräpkorgar under badsäsongen. Vidare har förvaltningen under pandemin placerat ut extra skräpkorgar då nedskräpningen ökat markant under denna period.

I handlingsplanen uppges att samtliga skräpkorgar ska utrustas med askkopp för insamling av fimpar. Förvaltningen ser i huvudsak positivt på detta men vill tillägga att det inte alltid är lämpligt. Vid exempelvis lekplatser, där rökförbud råder, kan utplacering av skräpkorgar med askkopp ge fel signal om att det är tillåtet att röka på dessa platser.

I handlingsplanen anges aktiviteten att källsortering ska göras i utvalda parker under 2021. Förvaltningen har sedan tidigare två stycken källsorteringssanläggningar vid Långholmens strandbad och vid Tanto strandbad. Förvaltningen har under året även kompletterat med källsorteringsanläggningar i Sickla Park, Skinnarviksparken och Vitabergsparken. De fraktioner som kan lämnas vid dessa är papper, plast och glas. Förvaltningen anser att möjligheten till källsortering i parkerna är positiv.

Optimerade städintervall

I handlingsplanen föreslås att staden i samband med nya upphandlingar kan formulera krav som anger att ”funktionen ska upprätthållas” vilket till exempel kan innebära att papperskorgar aldrig ska vara fulla eller att ytor inte ska vara nedskräpade. Förvaltningen ser positivt på förslaget och stadsdelsområdets två befintliga parkdriftsavtal innehåller funktionskrav. Detta gäller även för exempelvis övriga stadsdelsförvaltningar i innerstaden. Förvaltningen ser en fördel om även trafikkontorets kommande avtal gällande renhållning inom Södermalms stadsdelsområde tillämpar funktionskrav.

Beträffande förslaget att ta fram rutiner och metoder för städning på allmänna platser och stränder anser förvaltningen att detta är speciellt viktigt när det gäller

städning i strandnära områden. Förvaltningen upplever att ansvarsfördelningen idag inte är tydlig mellan stadsdelsförvaltningens och Stockholms Hamnars ansvar.

Pilotprojekt för att undersöka innovativa metoder

Förvaltningen ställer sig positiv till handlingsplanens förslag att trafikkontoret startar pilotprojekt kring renhållning som kan leda till att ny teknik eller nya metoder används i renhållningsarbetet vilket kan leda till bättre och effektivare renhållning.

Säkerställa att tömning av avfallskärl och städning sker inom 24 timmar

Förvaltningen anser att målsättning att fyllda skräpkorgar och nedskräpade plaster ska åtgärdas inom 24 timmar är viktig att uppnå. I förvaltningens driftavtal finns detta krav med.

Utvecklad kommunikation och samverkan

Förvaltningen anser att förslaget att tydliggöra kommunikationen kring vikten av stockholmarnas eget bidrag till en ren, trivsamt och vacker storstad är angeläget. Genom att informera medborgarna om det egna ansvaret är det möjligt att erhålla en renare och tryggare stad. Förvaltningen vill även lyfta behovet att anpassa informationsinsatser utifrån målgrupp.

Förvaltningen anser att förslaget att samverka med fastighetsägare och andra aktörer för att gemensamt utveckla arbetet mot nedskräpning och barmarksrenhållning är viktigt. Idag deltar förvaltningen i flera sådana samverkansgrupper.

Handlingsplanens förslag att renhållningsinsatser genomförs på tider då de syns av många, i pedagogiskt syfte, är enligt förvaltningen i sig ett bra förslag. Förvaltningen vill i sammanhanget dock påtala att det kan innebära praktiska svårigheter då förvaltningens driftavtal innehåller krav om att en plats ska städas när skräp uppkommer samt att skräpkorgarna inte får vara överfyllda. Det innebär att städ- och tömningsinsats kan behöva göras även under tider då många inte är ute.

Skräpmätning

Det är enligt förvaltningen positivt att staden genomför skräpmätningar så att utveckling kan följas över tid och därmed möjliggöra studier om olika renhållningsinsatser ger resultat.

Utvecklade snöupplag och kommunaltekniska ytor

Vad gäller handlingsplanens beskrivning att stadens behov av kommunaltekniska ytor behöver säkerställas vill förvaltningen instämma i vikten av detta. Tillgången till kommunaltekniska ytor i bra lägen är en förutsättning för att uppnå en effektiv och kvalitetsmässig driftverksamhet.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s synpunkter daterat den 20 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen instämmer i sin helhet med dotterbolagens remissvar och synpunkter. Bolagen är positivt inställda till kraven, men Stockholm Vatten och Avfall anser att det är önskvärt att kraven samordnas med kommande förändrade producentansvar. Framtida hantering av returpapper och tidningar är avhängigt pågående övergripande utredning om förpackningsinsamling som sker på uppdrag av miljödepartementet. Det ska också införas en möjlighet att meddela föreskrifter om att producenter ska betala avgift för att täcka de allmännas kostnader för nedskräpning och information om nedskräpning eller på annat sätt ansvara ekonomiskt för avfallshantering och information om sådan hantering.

Vidare bör Stockholm Vatten och Avfall ges möjlighet att lämna synpunkter på framtida lösningsförslag för utveckling av snöhantering och kommunaltekniska ytor. Detta för att säkerställa god samordning och att åtgärder inte riskerar att negativt påverka dagvattenanläggningar eller rötslam från stadens reningsverk.

För kompletterande och mer utvecklade synpunkter hänvisar koncernledningen till dotterbolagens remissvar.

Underremisser

Stockholms Hamn AB:s synpunkter daterat den 8 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Ett verkkningsfullt arbete för att minska nedskräpning på land och i vatten i Stockholm är angeläget för att skapa en ren och trygg stad och minska den miljöpåverkan skräpet utgör. Stockholms Hamnans ansvar när det gäller nedskräpning regleras i driftavtalet med trafikkontoret avseende hamnens arrendeområde och omfattar:

- Strandrensning
- Papperskorgar i offentlig miljö
- Barmarksrenhållning
- Vrak och bosättningar på båtar i farleder och vid hamnens kajer

Utöver ovanstående bistår Stockholms Hamnar bland annat vid frivilliga insatser för skräpinsamling, för el och montering av vattenbaserade skräpkorgar (SeaBin) samt vid vissa större rensningar (exempelvis Årstaholmar). Synpunkter som lämnas via stadens Tyck till-app och är relaterade till nedskräpning vidarebefordras till Hamnen när det bedöms beröra Hamnens ansvarsområden. Stockholms Hamnans erfarenhet är att ärenden ibland inte kommer till rätt mottagare vilket kan bero på viss otydlighet i ansvarsfördelningen inom staden.

Trafikkontorets förslag på handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten omfattar åtgärder inom följande områden:

- Åtgärder av övergripande karaktär
- Optimering av skräpkorgarnas storlek, tömningsfrekvens, komprimerande sopkärl
- Optimerade städintervall
- Pilotprojekt för att undersöka innovativa metoder
- Säkerställa att tömning av avfallskärl och städning sker inom 24 timmar
- Utvecklad kommunikation och samverkan
- Skräpmätning
- Utvecklade snöupplag och kommunaltekniska ytor

Stockholms Hamnar anser att handlingsplanens upplägg med konkreta förslag på åtgärder är bra. De föreslagna åtgärderna är enligt Stockholms Hamnars bedömning relevanta och ändamålsenliga.

Stockholms Hamnar konstaterar att Hamnen står som delansvarig för följande åtgärd: *Utveckla rutiner och metoder för städning på allmänna platser och stränder – 2022* vilket ligger i linje med det arbete Stockholms Hamnar bedriver och planerar framöver.

Utöver denna åtgärd ser Stockholms Hamnar även att andra åtgärder i handlingsplanen kan vara relevanta att arbeta med och utveckla inom ramen för Stockholms Hamnars verksamhet och budget. Det gäller till exempel åtgärder inom området ”Optimering av skräpkorgarnas storlek, tömningsfrekvens, komprimerande sopkärl”.

Stockholm Vatten och Avfalls (SVOA) yttrande daterat den 20 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

SVOA ser positivt på framtagandet av en handlingsplan mot nedskräpning och speciellt att även nedskräpning i vatten tas med. Handlingsplanen stämmer väl med det ökade fokus på nedskräpning som finns i stadens nya avfallsplan och att ta fram handlingsplanen utgör en av åtgärderna i denna.

Många av de åtgärder som föreslås i handlingsplanen innebär minskad spridning av plast och annat skräp till sjöar och vattendrag, vilket är positivt.

Handlingsplanen påpekar särskilt att effektiv renhållning kan minska spridningen av plast och mikroplast på land och i vatten och betonar vikten av effektiv avfallshantering och städning särskilt vid badplatser, kajer, bryggor och strandnära lägen. SVOA noterar i detta sammanhang att även plaster och annat skräp som hamnar i dagvattenbrunnar i stor utsträckning leds ut i sjöar och vattendrag. Dagvattensystemet behöver därför beaktas när skräpkorgar placeras ut i stadsmiljön så

att inte skräp som av någon anledning hamnat bredvid skräpkorgen transporteras via dagvattensystemet till sjöar och vattendrag. Större fraktioner av plast och annat skräp kan dessutom leda till oönskade stopp i dagvattenledningar eller pumpstationer. Rätt placering av en skräpkorg kan alltså bidra till effektivare underhåll av både det kombinerade ledningsnätet och dagvattensystemet, vilket är positivt.

En minskad nedskräpning i gatumiljön bidrar troligen i sin tur till att minska mängden rens som behöver hanteras i reningsverken samt även mängden skräp/plast som når miljön via bräddningar från SVOAs anläggning. Planen beskriver åtgärder och mål på ett tydligt sätt och har en bra struktur. SVOA önskar framföra följande punkter där det finns behov av att uppdatera alternativt potential att förtydliga planen.

1. Förutsättningarna för producentansvaret har förändrats på ett sätt som bör speglas i planen. Enligt regeringsbeslut 2020-12-22 ska ansvaret för insamling av tidningar och returpapper flyttas från producenterna till kommunen från den 1 januari 2022 . SVOA bär i dagsläget detta ansvar å kommunens vägnar och kommer i ett första läge handla upp hanteringen av returpapper och tidningar vid återvinningsstationerna. Framtida hantering av returpapper och tidningar är avhängigt pågående övergripande utredning om förpackningsinsamling som sker på uppdrag av miljödepartementet. Därför bör det delansvar som åläggs FTI avseende återvinningsstationer i tabellen på sidan 12 även åläggas SVOA.
2. Relaterat till åtgärder kopplat till utveckling av snöhantering och kommunaltekniska ytor, sidan 14-16, bör SVOA ges möjlighet att lämna synpunkter på lösningsförslag. Detta för att säkerställa god samordning och att åtgärder inte riskerar att negativt påverka dagvattenanläggningar eller rötslam från stadens reningsverk.
3. Regeringen har den 20 maj 2021 överlämnat en proposition till riksdagen om utökat producentansvar. Det ska införas en möjlighet att meddela föreskrifter om att producenter ska betala avgift för att täcka det allmännas kostnader för nedskräpning och information om nedskräpning eller på annat sätt ansvara ekonomiskt för avfallshantering och information om sådan hantering. Samråd och samverkan med producenterna i dessa frågor kommer att behövas under planperioden vilket med fördel kan beskrivas i handlingsplanen.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Särskilt uttalande gjordes av Rikard Warlenius m.fl. (V) och Jan Valeskog m.fl. (S) enligt följande.

I förslaget till handlingsplan kan vi läsa att IVL Svenska Miljöinstitutet bedömer nedskräpning vara en av de största källorna till mikroplast i miljön, där spridningsvägarna främst är dagvatten, slam, och avloppsvatten. Ändå innehåller handlingsplanen ingenting om att samordna detta arbete med stadens skyfallshantering, arbetet för god vattenstatus och dagvattenstrategin. Vi menar att detta måste skrivas in i handlingsplanen.

Ett förändrat klimat med stigande medeltemperatur medför ökad och mer intensiv nederbörd. Redan idag kan skyfall inträffa men såväl frekvensen som regnmängderna förväntas öka i framtiden. Eftersom stora spridningsvägar för mikroplast är dagvatten, slam och avloppsvatten är det även viktigt att arbetet med att minska nedskräpning och minska mikroplast samordnas med stadens skyfallshantering, arbetet för god vattenstatus och dagvattenstrategin.

Vi ser positivt på den långsiktiga planen att byta ut äldre skräpkorgar mot större skräpkorgar och till komprimerande kärl, och hoppas att den utvecklingen ska påskyndas snarare än att välanvända papperskorgar ska tas bort på grund av bristande underhållskapacitet.

Förslaget till handlingsplan tar även upp att staden i samråd med Förpacknings- och tidningsinsamlingen ska diskutera hur nedskräpning vid återvinningsstationer kan minska. Vi välkomnar denna åtgärd. Vi har länge påtalat att vi ser ett ökat behov av åtgärder för att komma tillrätta med situationen vid stadens återvinningsstationer och har även lämnat in en motion om detta. Majoriteten har hittills inte tagit till sig av våra förslag, men det gläder oss att trafikkontoret nu tar upp frågan. Idag upplever många stockholmare att återvinningsstationer är nedskräpade, otrygga och otillgängliga. Även om återvinningsstationerna inte drivs av staden utan av företag inom återvinningsbranschen behöver staden ta ett ansvar för frågan eftersom den har stor påverkan på vår stadsmiljö. Staden behöver samla branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten.

Ersätтарыtrande gjordes av Malin Ericson (Fi) enligt följande.

Malin Ericson (Fi) instämmer i särskilt uttalande från vice ordföranden Rikard Warlenius m.fl. (V) och Jan Valeskog m.fl. (S).

Exploateringsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Jonathan Metzger m.fl. (V) enligt följande.

Många stockholmare anser att nedskräpningen är ett stort problem och många upplever dessutom att nedskräpningen har ökat. Det är angeläget både för upplevelsen av vår stad och för miljön att nedskräpningen minskar. Vi välkomnar därför förslaget till handlingsplan mot nedskräpning, men konstaterar att den saknar vissa delar.

Mer än 50 procent av skräpet i det offentliga rummet utgörs av plast, till exempel cigarettfilter, portionspåsar för snus samt mat- och dryckesförpackningar. I förslaget till handlingsplan kan vi läsa att IVL Svenska Miljöinstitutet bedömer att nedskräpning är en av de största källorna till mikroplast i miljön. Spridningsvägarna är främst dagvatten, slam och avloppsvatten. Ändå innehåller handlingsplanen ingenting om att samordna arbetet mot nedskräpning med stadens skyfallshantering, arbetet för god vattenstatus och dagvattenstrategin. Vi menar att detta måste skrivas in i handlingsplanen.

Ett förändrat klimat med stigande medeltemperatur medför ökad och mer intensiv nederbörd. Redan idag kan skyfall inträffa men såväl frekvensen som regnmängderna förväntas öka i framtiden. Eftersom stora spridningsvägar för mikroplast är dagvatten, slam och avloppsvatten är det viktigt även ur denna aspekt att arbetet med att minska nedskräpning och minska mikroplast samordnas med stadens skyfallshantering, arbetet för god vattenstatus och dagvattenstrategin.

Vi ser positivt på den långsiktiga planen att byta ut äldre skräpkorgar mot större skräpkorgar och till komprimerande kärl. Det minskar nedskräpningen och förbättrar stadsmiljön. Arbetet med att byta ut äldre papperskorgar behöver påskyndas snarare än att välanvända äldre papperskorgar tas bort på grund av bristande underhållskapacitet.

Förslaget till handlingsplan tar även upp att staden i samråd med Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) ska diskutera hur nedskräpning vid återvinningsstationer kan minska. Vi välkomnar denna åtgärd. Vi har länge påtalat att vi ser ett ökat behov av åtgärder för att komma tillrätta med situationen vid stadens återvinningsstationer och har även lämnat in en motion om detta. Majoriteten har hittills inte tagit till sig av våra förslag, men det gläder oss att frågan nu tas upp i förslaget till handlingsplan. Idag upplever många stockholmare att återvinningsstationer är nedskräpade, otrygga och otillgängliga. Även om återvinningsstationerna inte drivs av staden utan av företag inom återvinningsbranschen behöver staden ta ett ansvar för frågan eftersom den har stor påverkan på vår stadsmiljö och nedskräpningen. Staden behöver samla branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten.

Särskilt uttalande gjordes av Christina Wallmark (SD) enligt följande.

Det är positivt att kommunfullmäktige i sin budget för 2021 gav Trafikkontoret i uppdrag att inrätta en strategisk förvaltningsövergripande samordnare för en ren stad samt ta fram en handlingsplan för att minska nedskräpning i såväl vatten som på land. Denna typ av arbete tillhör bland det mest synliga av stadens aktiviteter. Att motarbeta nedskräpning av offentliga platser är en viktig uppgift för staden och kan svårligen åstadkommas genom privata initiativ. Ett sådant arbete gynnas av en tydlig organisation, där mål och medel, ansvarigheter och utförare samlas i samma förvaltning. Detta är ett konkret exempel på hur stadens arbete skulle kunna effektiviseras och ekonomiseras genom införande av en central park- och naturvårdsförvaltning. Se vidare ärende 7 i detta sammanträdes föredragningslista.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Gunnar Caperius (C) enligt följande.

Det är viktigt att staden har ambitionen att ta ett helhetsgrepp kring frågan om nedskräpning. Nedskräpning ger upphov till både försämrad trivsel, otrygghet och skador för djur och natur samtidigt som städningen kostar trafikkontoret och stockholmarna ca 200 mnkr varje år.

Budgetuppdraget 2020 angav att arbetet med handlingsplanen skulle ske i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsdelsnämnderna. Därför är det av stor vikt att miljöförvaltningens synpunkter nu tas omhand och förs in i planen. Miljöförvaltningen har ett antal budgetuppdrag som relaterar till stadens arbete mot nedskräpning, bl.a. gällande mikroplast, hållbar plastanvändning, samt arbete mot nedskräpning av sjöbottnar som har stor relevans för handlingsplanen. Vi anser därför att förvaltningens expertis inom dessa områden är av stor vikt i arbetet med framtagandet av den remitterade handlingsplanen.

Vi delar miljöförvaltningens analys av handlingsplanen och ser ett behov av att trafikkontoret kompletterar och förtydligar handlingsplanen utifrån framkomna förslag och rekommendationer. Bl.a. vill vi se ett förtydligande kring hur planen förhåller sig till andra relevanta styrdokument, olika aktörers ansvar, existerande lagstiftning, hanteringen av nedskräpning i samband med evenemang och dumpning av avfall och så vidare.

Ur miljö- och hälsoskyddsnämnden perspektiv vore det även önskvärt om de negativa effekterna för miljön lyftes tydligare samt att föreslagna åtgärder som relaterar till vattenmiljöer utvecklades. Vi ser även ett behov av att lyfta det faktum att nedskräpningen kostar staden stora summor per år - skattemedel som skulle kunna användas för andra ändamål, om nedskräpningen minskade.

För att nedskräpningen på land och i vatten ska minska behövs ett stadsövergripande perspektiv. Vi önskar att detta tas i beaktande av trafikkontoret i

den fortsatta beredningen av ärendet, och att berörda, nämnder, förvaltningar och bolag involveras i detta.

Särskilt uttalande gjordes av Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Deniz Butros m.fl. (V) enligt följande.

Många stockholmare anser att nedskräpningen är ett stort problem och många upplever dessutom att nedskräpningen har ökat. Det är angeläget både för upplevelsen av vår stad och för miljön att nedskräpningen minskar. Vi välkomnar därför förslaget till handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten, men konstaterar att den saknar stora delar. Vi delar miljöförvaltningens åsikt att handlingsplanen måste vara mer framåtsyftande med ett bredare och stadsövergripande perspektiv, istället för att bara beskriva det arbete som redan bedrivs inom trafikkontorets verksamhet. Nu missas helt stadens samlade möjligheter för att minska nedskräpning. Nu saknas dessutom nedskräpning i vatten helt.

En förklaring till detta kan vara att förankringsprocessen med berörda har varit mycket bristfällig, vilket miljöförvaltningen lyfter fram. Det är allvarligt att berörda inte haft tillräcklig möjlighet att lämna samlade synpunkter under framtagandet av handlingsplanen.

I förslaget till handlingsplan kan vi läsa att IVL Svenska Miljöinstitutet bedömer att nedskräpning är en av de största källorna till mikroplast i miljön. Mer än 50 procent av skräpet i det offentliga rummet utgörs av plast, till exempel cigaretterfilter, portionspåsar för snus samt mat- och dryckesförpackningar. Trots detta framgår det inte hur förslaget till handlingsplan förhåller sig till handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast.

Spridningsvägarna för mikroplast är främst dagvatten, slam och avloppsvatten. Ett förändrat klimat med stigande medeltemperatur medför dessutom ökad och mer intensiv nederbörd. Redan idag kan skyfall inträffa men såväl frekvensen som regnmängderna förväntas öka i framtiden. Ändå innehåller handlingsplanen ingenting om att samordna arbetet mot nedskräpning med stadens skyfallshantering, arbetet för god vattenstatus och dagvattenstrategin. Vi menar att detta måste skrivas in i handlingsplanen.

Vi håller med miljöförvaltningen om att det måste förtydligas hur förslaget till handlingsplan mot nedskräpning på land och vatten förhåller sig till andra relevanta styrdokument i staden, exempelvis avfallsplanen, handlingsplan om god vattenstatus, dagvattenstrategi och handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast. Vi håller också med om att det måste förtydligas vilket ansvar stadens aktörer har för de olika åtgärderna. Åtgärderna måste också kopplas till stadens utmaningar så att åtgärderna motiveras.

Förslaget till handlingsplan tar även upp att staden i samråd med Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) ska diskutera hur nedskräpning vid återvinningsstationer kan minskas. Vi välkomnar denna åtgärd. Vi har länge påtalat att

vi ser ett ökat behov av åtgärder för att komma tillrätta med situationen vid stadens återvinningsstationer och har även lämnat in en motion om detta. Majoriteten har hittills inte tagit till sig av våra förslag, men det gläder oss att frågan nu tas upp i förslaget till handlingsplan. Idag upplever många stockholmare att återvinningsstationer är nedskräpade, otrygga och otillgängliga. Även om återvinningsstationerna inte drivs av staden utan av företag inom återvinningsbranschen behöver staden ta ett ansvar för frågan eftersom den har stor påverkan på vår stadsmiljö och nedskräpningen. Staden behöver samla branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten. Vi delar miljöförvaltningens synpunkt om att arbetet måste vara större än att sätta upp skyltar på flera språk. En del måste vara att komma tillrätta med problem med dumpning av grovsopor och byggmaterial i närheten av återvinningsstationerna. En annan del kan vara att arbeta mer aktivt med medborgardialog.

Att förslaget till handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten helt saknar allt som handlar om nedskräpning i vatten är anmärkningsvärt. Vi håller med miljöförvaltningen om att Stockholms Hamnars nuvarande roll i städning och rensning av stadens vatten och längs vattennära ytor måste lyftas fram. Bland annat eftersom Stockholms Hamnar i dagsläget är de enda aktörerna som har utrustning för upplockning av skräp med båt. Vi håller också med om att det behövs fler åtgärder som syftar till att utöka samarbetet med ideella föreningar och utveckla hanteringen av rensning av bottnar och bortforslande av bottenskräp.

Särskilt uttalande gjordes av Urban Emson (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna bifaller förvaltningens förslag till beslut och vill därutöver anföra följande.

Med en avgränsad handlingsplan bör man vara tydlig med hur arbetet med denna handlingsplanen skall övergå i arbete med att sprida handlingsplanens positiva effekter både nationellt och i privat sektor - och huruvida så är avsikten/ambitionen eller inte. Även tydliga mål som kan följas upp, samt tydliga ansvarsfördelningar är måsten i dylikt arbete.

Ersätтарыttrande gjordes av Ulrika Hoff (KD) enligt följande

Ulrika Hoff (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Katarina Luhr m.fl., Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Gunnar Caperius (C).

Bromma stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande anfördes av Johan Paccamonti m.fl. (M), Hanna Wistrand (L), Karl Persson (MP) och Mari Moya (KD) enligt följande.

Den grönbå majoriteten ställer sig bakom förvaltningens svar på samrådet och vill härutöver anföra följande:

Ökade insatser mot nedskräpning är en viktig faktor för att Bromma ska vara en trygg och snygg stadsdel. Utöver de insatser som staden redan gör och som förs fram i handlingsplanen ser vi det som viktigt att hitta goda samarbeten med olika delar av det civila samhället. Bromma stadsdel har under fler år samarbetat med stadsdelens skolklasser för att genomföra en omfattande vårstädning vilken fallit väl ut. Det bör ses över om liknande initiativ kan göras bredare i staden och fler gånger över året.

Vi välkomnar också att riksdagen nyligen fattat beslut om att det ska kunna utdelas böter för ringa nedskräpning vilket gör att det blir straffbart att skräpa ner med exempelvis cigarettfimpar eller tuggummi. Fler verktyg för att komma åt nedskräpningen är alltid välkomna.

Särskilt uttalande gjordes av Johan Heinonen m.fl. (S) enligt följande.

Många stockholmare anser att nedskräpningen är ett stort problem och många upplever dessutom att nedskräpningen har ökat. Det är angeläget både för upplevelsen av vår stad och för miljön att nedskräpningen minskar. Vi välkomnar därför förslaget till handlingsplan mot nedskräpning, men konstaterar att den saknar vissa delar.

En stor del av skräpet i det offentliga rummet utgörs av plast, cigarettfilter, portionspåsar för snus samt mat- och dryckesförpackningar. I förslaget till handlingsplan kan vi läsa att IVL Svenska Miljöinstitutet bedömer att nedskräpning är en av de största källorna till mikroplast i miljön. Spridningsvägarna är främst dagvatten, slam och avloppsvatten. Ändå innehåller handlingsplanen ingenting om att samordna arbetet mot nedskräpning med stadens skyfallshantering, arbetet för god vattenstatus och dagvattenstrategin. Vi menar att detta måste skrivas in i handlingsplanen.

Ett förändrat klimat med stigande medeltemperatur medför ökad och mer intensiv nederbörd. Redan idag kan skyfall inträffa men såväl frekvensen som regnmängderna förväntas öka i framtiden. Eftersom stora spridningsvägar för mikroplast är dagvatten, slam och avloppsvatten är det viktigt även ur denna aspekt att arbetet med att minska nedskräpning och minska mikroplast samordnas med stadens skyfallshantering, arbetet för god vattenstatus och dagvattenstrategin.

Vi ser positivt på den långsiktiga planen att byta ut äldre skräpkorgar mot större skräpkorgar och till komprimerande kärl. Det minskar nedskräpningen och förbättrar stadsmiljön. Arbetet med att byta ut äldre papperskorgar behöver påskyndas snarare än att välanvända äldre papperskorgar tas bort på grund av bristande underhållskapacitet.

Förslaget till handlingsplan tar även upp att staden i samråd med Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) ska diskutera hur nedskräpning vid återvinningsstationer kan minska. Vi välkomnar denna åtgärd. I kommunfullmäktige har vi länge påtalat att vi ser ett ökat behov av åtgärder för att komma tillrätta med

situationen vid stadens återvinningsstationer och har även lämnat in en motion om detta. Majoriteten har hittills inte tagit till sig av våra förslag, men det gläder oss att frågan nu tas upp i förslaget till handlingsplan. Idag upplever många stockholmare att återvinningsstationer är nedskräpade, otrygga och otillgängliga. Även om återvinningsstationerna inte drivs av staden utan av företag inom återvinningsbranschen behöver staden ta ett ansvar för frågan eftersom den har stor påverkan på vår stadsmiljö och nedskräpningen. Staden behöver samla branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten.

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Kjell Backman m.fl. (S) och Marre Mayr m.fl. (V) enligt följande.

Vi tycker förvaltningens svar är mycket bra men vi ser gärna att Farsta går i framkant och man runt om i Farsta anordnar fler återvinningsstationer samt att man ställer upp containrar runt om i Farsta två gånger om året så folk kan slänga grovsopor. Det skulle underlätta för dem som inte har bil eller på olika sätt har svårt att åka till de stora återvinningscentralerna